

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 2

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної конференції
“Правова держава та демократичне суспільство:
фактори розвитку та взаємодії”
м. Київ, МАУП, 14 квітня 2016 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2016

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 30.03.16)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Л. Головка, д-р іст. наук, проф.;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук, доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук, доц.

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 2: Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. “Правова держава
та демократичне суспільство: фактори розвитку та взаємодії”, 14 квітня
2016 р. / редкол.: М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2016. — 448 с. : іл. — Бі-
бліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Бондаренко Е. В. Некоторые аспекты совершенствования прокурорского надзора за соблюдением законов подразделениями МВД Украины.....	287
Босак О. С. Агресія як соціальний феномен	290
Воронецька І. Я. Діяльність органів опіки та піклування, пов'язана із захистом прав повнолітніх осіб, які за станом здоров'я потребують допомоги	293
Гатіатуліна О. В. Міжнародний досвід щодо запобігання і протидії корупції.....	295
Дацько М. В. Actio popularis та ефективність місцевої влади	298
Демченко Д. А. Інформаційне право як соціальний феномен та його місце і роль в системі правових засад становлення української державності	391
Денисенко М. М. Зарубіжний досвід нормативного регулювання негласних слідчих (розшукових) дій	294
Дідовець О. М. Питання можливості звернення стягнення на активи, відчужені у процесі сек'юритизації, у разі банкрутства ініціатора сек'юритизації.....	307
Живцов В. О. Методичні підходи до формування зовнішньоекономічного механізму інтеграції України у світову економіку.....	310
Жубрид С. М. Інтерактивні технології сучасного уроку в початковій школі.....	315
Зайцева В. О. Адміністративно-правові аспекти регулювання збереження та реставрації пам'яток монументального живопису.....	318
Заросило В. В. Окремі аспекти щодо проведення масових заходів	322
Зубов М. В. Теоретичний аналіз дефініції “безвісно відсутня особа”	324
Каменева Н. В. Адаптація законодавства України до права ЄС у сфері охорони довкілля.....	326
Кірюхова Н. С. Основні характеристики нотаріального процесу в Україні.....	329
Кривоберець М. М. Сучасні аспекти та особливості функціонування ринку туристичних послуг.....	331
Ладнюк М. О. Політична участь як елемент інституалізації місцевого самоврядування.....	334
Лісовська Ю. П. Адміністративне управління національними інформаційними ресурсами.....	336

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН ТА ЙОГО МІСЦЕ І РОЛЬ В СИСТЕМІ ПРАВОВИХ ЗАСАД СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

В умовах сучасного формування як специфічних національних, так і єдиного світового інформаційного простору на принципово інший рівень виходять різноманітні питання правового регулювання у сфері інформації, інформатики, інформаційної безпеки, захисту інформаційного простору окремих держав тощо. Хоча інформаційне право, як суспільна категорія, фактично виникла лише на рубежі ХХ — початку ХХІ століть, інтерес до нього надто сьогодні політичний. Це пов'язано найперше з небаченим зростанням ролі і значення у житті людей інформації.

Як зазначав американський вчений Н. Бінер, інформація — це не енергія, і не матерія. За семантичною теорією, що помітно розвивається багато років, інформація — це вивчення змісту повідомлення, корисність і цінність цього повідомлення для споживача [5, с. 5].

Існує, як відомо, багато визначень поняття “інформація”: філософське, правове, історичне, політологічне, соціологічне та ін. Вони невеликим чином, а все ж дещо різняться між собою, тому в контексті даної статті, звернемося саме до визначення цього поняття соціологами, політологами. Воно таке: “Інформація (від лат. informatio — роз'яснення) — документовані або публічно оголошені повідомлення, відомості про події та явища у суспільстві, державі, навколишньому світі, які людина сприймає безпосередньо або за допомогою спеціальних пристроїв, зокрема через мережі мовлення та зв'язку, пресу” [8, с. 341].

Далі перейдемо до інформаційного права, як соціального феномену. Виходимо з його визнаного положення, що інформаційне право — це “комплексна галузь прав, яка пройшла шлях формування від інституту (субінституту) адміністративного права у його підгалузь, а з часом у міжгалузевий комплексний інститут права, на базі якого сформувалися галузеві інститути як в цивільному, кримінальному праві, так і в інших комплексних галузях права” [9, с. 10].

За усіх об'єктивних умов, що викликають потребу в існуванні інформаційного права, основним джерелом є найперше інформаційне суспільство — “суспільство, у якому накопичення й обробка інформації та виробництво інформаційного продукту виступає рушійною силою науково-технічного, соціально-економічного і культурно-освітнього прогресу” [2, с. 141].

Щодо домінуючої сфери, на яку спрямоване інформаційне право, то це є інформаційне право громадян вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію на власний розсуд усно, письмово чи у інший спосіб [1; 3; 7]. Звідки цілком логічно, що кожна держава намагається перш за все визначитися стосовно права громадян на інформацію, інформаційні послуги. Таке право громадян України найперше обумовлено в Конституції України [6] та у Законі України “Про інформацію” (2 жовтня 1992 р. № 2657 — XII) [4].

Торкаючись проблем методології інформаційного права, слід зазначити, що тут є декілька основних теоретико-методологічних підходів до пояснення його єства (сутності).

Перше, достатньо загального характеру визначення дають українські вчені Г. В. Виноградова [3] та В. С. Цимбалюк [9]. Так, за визначенням Г. В. Виноградової, яка певний час вважала інформаційне право підгалуззю адміністративного права, — інформаційне право — це “галузь права, яка становить систему соціально-правових норм, що виникають в інформаційній сфері (тобто, у сфері збирання, зберігання, використання та поширення інформації)” [3, с. 14].

Безумовно, що центральним аспектом у такому визначенні поняття “інформаційне право” є той, що стосується саме соціально-правових норм такого права.

Друге, також досить поширене, однак більш широке, об’ємне визначення суті інформаційного права дає такий вчений, як О. А. Баранов. Він пише: “Інформаційне право — це певна сукупність юридичних норм та інститутів, які охороняються державою і регулюють суспільні відносини, що мають місце в процесі створення, поширення, використання, зберігання та утилізації (знищення) інформації а також у процесі функціонування суб’єктів інформаційної інфраструктури, надання інформаційних послуг і виконання робіт в інформаційній сфері, використання інформаційних технологій і ресурсів і забезпечення інформаційної безпеки” [1, с. 86]. В такому визначенні поняття “інформаційне право” мова вже йде про систему юридичних норм і інститутів (а це широка правова основа, наявність різноманітних засобів інформації і т.ін.). вказується на важливішу регуляторну функцію інформаційного права. Врешті, йдеться про технологічний (менеджмент) аспект функціонування суб’єктів інформаційної структури.

Третє, що також суттєво. Український дослідник А. І. Марущак у своєму фундаментальному посібнику “Інформаційне право. Доступ до інформації. К., 2007. — 535 с.” дає таке йому визначення: “Інформаційне право — це галузь права, група правових норм, які регулюють суспільні відносини, що виникають з приводу встановлення режимів та параметрів суспільного обігу інформації, правового статусу, поведінки та зв’язків суб’єктів інформаційних процесів” [7, с. 88].

Інформаційне право має декілька основоположних суміжних та похідних понять, які його обстоюють та деталізують. Так їх достатньо детально обґрунтовує багато спеціальних видань, серед яких суттєво вирізняється “Юридична енциклопедія. К., 1998. — в шести томах” [10]. Серед вміщених в цьому словнику (т. 2) понять знаходимо, по-перше, поняття “інформаційно-правова система” (т. 2, с. 716–717) та “право та інформація” (т. 5, с. 22–22). Якщо другий термін є практично таким, що досить часто вживається і, власне, майже однаково (конституційно) пояснюється, то перший потребує деякого коментарю. Він зазначений так: “Інформаційно-правова система — організаційно впорядкована сукупність нормативно-правових документів (масивів документів), за допомогою яких суб’єкт управління (орган, посадова особа), застосовуючи інформаційні технології, у тому числі засоби обчислювальної техніки та зв’язку, забезпечую процес розробки та прийняття рішень у сфері законодавчого застосування та законоохоронної діяльності” [10, с. 716–717].

Тут, як бачимо, одним з важливіших є діяльнісний аспект інформаційного права.

Відтак, інформаційне право є специфічним правом, логічною частиною перш за все адміністративного права. Його подальший розвиток пов’язаний як із ситуацією у правовій сфері, так і з загальними питаннями розбудови державності, особливо в частині соціальної політики, забезпеченням прав людини на інформацію.

1. Баранов О. А. Інформаційне право України: стан, проблеми, перспективи / О. А. Баранов — К.: “СофтПрес”, 2005. — 413 с.
2. Бондар Ю. В. Енциклопедія для видавця та журналіста / Ю. В. Бондар, М. Ф. Головатий, М. І. Сенченко; МАУП, Книжк. палата України. — К.: ДП “Вид. дім. “Персонал”, 2010. — 400 с.
3. Виноградова Г. В. Інформаційне право України. Навч. посіб. / Г. В. Виноградова — К.: МАУП, 2006. — 144 с.
4. Закон України “Про інформацію” від 2 жовтня 1992 р. № 2657 — XII // Українське законодавство: засоби масової інформації. — К., 2004. — 492 с.
5. Кісілевич-Чорнойван О. М. Міжнародне інформаційне право: навч. посіб. / О. М. Кісілевич-Чорнойван. — К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2011. — 160 с.
6. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. — К.: Стилос, 1996. — 58 с.
7. Марушак А. І. Інформаційне право: регулювання інформаційної діяльності: Навчальний посібник / А. І. Марушак — К.: “КНТ”, 2007. — 535 с.
8. Політологічний словник: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. М. Ф. Головатого, О. В. Антонюка. — К.: МАУП, 2005. — 792 с.
9. Цимбалюк В. С. Інформаційне право (основи теорії і практики). Монографія / В. С. Цимбалюк — К.: “Освіта України”, 2010. — 388 с.
10. Юридична енциклопедія: в 6-томах / Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. — К.: Укр.. енцикл., 1998, т. 2: Д-Й. — 1999. — 744 с.